



ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΩΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ
ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΖΩΩΝ



ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2.	NOMΟΘΕΣΙΑ	3
2.1.	Τι σημαίνει αυτεπάγγελτη δίωξη;	4
2.2.	Επιβολή διοικητικών κυρώσεων	4
3.	ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ	5
α.	Παραβίαση κανόνων ευζωίας	5
β.	Ηλεκτρονική σήμανση ζώου συντροφιάς	6
γ.	Διατάραξη από δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς	7
δ.	Τροχαία ατυχήματα με ζώα	8
ε.	Κακοποίηση-θανάτωση ζώων	8
στ.	Μεταφορά ζώου με όχημα	9
ζ.	Παραστάσεις-εκδηλώσεις με συμμετοχή ζώων	10
η.	Εκτροφή-αναπαραγωγή ζώων συντροφιάς	11
θ.	Προστασία ζώων εργασίας	12
ι.	Σίτιση αδέσποτων και διαχείριση από ιδιώτες	12
4.	ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ	13
4.1.	Προσωρινή αφαίρεση ζώων συντροφιάς	13
4.2.	Λήψη γενετικού υλικού	13
5.	ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	14
6.	ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ NOMΟΘΕΣΙΑΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	15

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κακοποίηση και η εν γένει εγκληματική δραστηριότητα κατά των ζώων αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο εμφανίζεται συχνά στην ελληνική κοινωνία και το οποίο είναι αντίθετο στο αξιακό και νομοθετικό της σύστημα. Η μείωση και εξάλειψη του φαινομένου αυτού απαιτεί προσπάθεια και συνεργασία από όλους τους συναρμόδιους Φορείς και Υπηρεσίες στο πλαίσιο των καθηκόντων τους.

Η προστασία των ζώων και η εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας αποτελεί μία από τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Ελληνική Αστυνομία ως ελεγκτική Αρχή. Πρόκειται για ένα σύνθετο και ιδιόμορφο ζήτημα καθόσον στην προκειμένη περίπτωση το θύμα είναι ζώο και όχι άνθρωπος και λόγω του ιδιαίτερου αυτού χαρακτηριστικού, υπάρχουν διαφοροποιήσεις ως προς τον τρόπο διαχείρισης των περιστατικών αυτών.

Η αστυνομική ανταπόκριση διαπερνά πολλά στάδια και το είδος αυτής εξαρτάται από πλήθος παραγόντων, που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιστατικού. Κεντρικός άξονας δράσης της Ελληνικής Αστυνομίας αποτελεί η προστασία των ζώων, η διερεύνηση τέλεσης των αδικημάτων, η συλλογή των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και η παραπομπή του φερομένου ως δράστη στη δικαιοσύνη.

2. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Στην ελληνική έννομη τάξη, το κανονιστικό πλαίσιο για την προστασία και την εξασφάλιση της ευζωίας των ζώων συντροφιάς ρυθμίζεται με το νόμο 4830/2021 «Νέο πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς Πρόγραμμα Άργος και λοιπές διατάξεις» (Α' 169), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και από τους προγενέστερους ειδικούς ποινικούς νόμους 1197/1981 «Περί Προστασίας Ζώων» και 1300/1982 «Μέτρα για πρόληψη και καταστολή ζωοκλοπής και ζωοκτονίας». Σε όλες τις περιπτώσεις τα αδικήματα διώκονται **αυτεπαγγέλτως**, είναι πλημμεληματικού ή κακουργηματικού χαρακτήρα, κατά περίπτωση, και τιμωρούνται με φυλάκιση ή κάθειρξη, αντίστοιχα, ενώ

επιπλέον στο ν. 4830/2021 προβλέπονται και διοικητικές κυρώσεις για τους παραβάτες.

2.1. Τι σημαίνει αυτεπάγγελτη δίωξη;

Σε κάθε περίπτωση που οι Αστυνομικές Αρχές πληροφορούνται/ λαμβάνουν γνώση, με οποιοδήποτε τρόπο, είτε με αυτοπρόσωπη αντίληψη είτε μετά από μήνυση, αναφορά, καταγγελία, ανακοίνωση ή άλλη ειδοποίηση, ότι διαπράχθηκε αδίκημα σε βάρος ζώου, υποχρεούνται αμελλητί να ενεργήσουν όλες τις αναγκαίες ανακριτικές πράξεις για τη βεβαίωση του αδικήματος.

2.2. Επιβολή διοικητικών κυρώσεων

Ο ν. 4830/2021, εκτός των ποινικών κυρώσεων, προβλέπει και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τους παραβάτες όπως αυτές ρητά αναγράφονται στο άρθρο 35. Οι αστυνομικοί υπάλληλοι, ορίζονται ως μια κατηγορία υπαλλήλων, που είναι αρμόδιοι για την βεβαίωση τους.

Από τις διατάξεις του νόμου προκύπτουν τα κάτωθι:

- Επί της πράξης βεβαίωσης παράβασης πρέπει να αναγράφονται υποχρεωτικώς: (α) η αρμόδια Αρχή και η προθεσμία προσφυγής σε αυτή [δέκα (10) ημέρες], (β) η παράβαση και το άρθρο του νόμου που την προβλέπει, (γ) το ύψος του προστίμου.
- Η πράξη βεβαίωσης κοινοποιείται στον παραβάτη και αντίγραφό της αποστέλλεται στην οικεία δημοτική Αρχή.
- Σε περίπτωση υποβολής αντιρρήσεων, αυτές εξετάζονται από τον προϊστάμενο της Αρχής που το επέβαλλε. Η απόφαση αποδοχής ή απόρριψης των αντιρρήσεων πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη.
- Σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης τα πρόστιμα διπλασιάζονται κάθε φορά.

Επιπλέον, με βάση τα όσα ορίζονται στις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και από την πάγια νομολογία, ισχύουν επιπλέον τα κάτωθι:

- Η διαπίστωση των παραβάσεων που επισύρουν διοικητική κύρωση, μπορεί να γίνει με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο επί τη βάσει αποδεικτικών στοιχείων των οποίων λαμβάνει γνώσει ο αρμόδιος αστυνομικός με άμεση και προσωπική αντίληψη. Σε κάθε περίπτωση, τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να είναι αρκούντως πειστικά, ώστε να καταλήξει ο αρμόδιος αστυνομικός στο συμπέρασμα ότι διαπράχθηκε η διοικητική παράβαση.
- Η βεβαίωση του προβλεπόμενου προστίμου μπορεί να γίνει είτε άμεσα στον τόπο τέλεσης της παράβασης είτε, όταν τούτο δεν καθίσταται εφικτό για οποιονδήποτε λόγο, μεταγενέστερα, αμέσως μόλις εκλείψουν οι αντικειμενικοί λόγοι που εμπόδιζαν την επιτόπια βεβαίωση.
- Σε περίπτωση αμετάκλητης ποινικής καταδίκης προσώπου για κάποιο από τα εγκλήματα του ν. 4830/2021, το οποίο συνιστά συγχρόνως και διοικητική παράβαση του ίδιου νόμου, υφίσταται υποχρέωση βεβαίωσης του σχετικού προστίμου από την αρμόδια Αστυνομική Υπηρεσία.
- Σε κάθε περίπτωση, αν η αρμόδια Αστυνομική Υπηρεσία δεν προβεί για οποιονδήποτε λόγο σε βεβαίωση του προστίμου **εντός τριμήνου** από την ημερομηνία τέλεσης της διοικητικής παράβασης του ν. 4830/2021 και σε περίπτωση διαρκούς παράβασης εντός τριμήνου από την άρση της τελευταίας, η Διοίκηση, σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, καθίσταται κατά χρόνο αναρμόδια και δεν νομιμοποιείται πλέον να βεβαιώσει το πρόστιμο.

3. ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ

α) Παραβίαση κανόνων ευζωίας (αρ. 2 και αρ. 9 του ν. 4830/2021)

Κάθε ιδιοκτήτης ενός ζώου πρέπει να εξασφαλίζει τις πέντε βασικές ελευθερίες όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 4830/2021 και οι οποίες είναι οι εξής:

- Ελευθερία από την πείνα και τη δίψα, με πρόσβαση σε τροφή και νερό, κατάλληλα σε ποιότητα και ποσότητα.

- ii. Ελευθερία από άσκοπη ταλαιπωρία και καταπόνηση, με ασφαλές και καθαρό κατάλυμα στέγασης και ανάπαυσης, που προστατεύει από αντίξοες καιρικές συνθήκες.
- iii. Ελευθερία από πόνο, τραυματισμό και ασθένεια, με κατάλληλη φροντίδα και κτηνιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
- iv. Ελευθερία από φόβο και αγωνία, με την κατάλληλη συμπεριφορά και μεταχείριση.
- v. Ελευθερία έκφρασης φυσιολογικής συμπεριφοράς, με κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης και κοινωνικοποίησης.

Επιπλέον ο ιδιοκτήτης ενός ζώου συντροφιάς έχει, μεταξύ άλλων, επιπρόσθετες υποχρεώσεις και ειδικότερα:

- α) Να μην εγκαταλείπει το ζώο συντροφιάς του.
- β) Να προβαίνει στον ετήσιο εμβολιασμό του ζώου όπου αυτό προβλέπεται.
- γ) Να μην αφήνει μόνιμα δεμένο το σκύλο του και σε κάθε περίπτωση όχι πάνω από δύο ώρες.
- δ) Εφόσον ο σκύλος διαβιεί σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, δεν θα πρέπει να παραμένει μόνιμα σε βεράντες - μπαλκόνια, καθώς και να φροντίζει να τηρούνται οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας και οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις.

Συμπερασματικά σε κάθε έλεγχο που διενεργείται για παραβίαση κανόνων ευζωίας θα πρέπει να διερευνάται αν τηρούνται από τον ιδιοκτήτη, οι ελευθερίες και υποχρεώσεις που προβλέπονται στο Ν.4830/21. Ειδικότερα στην περίπτωση που η καταγγελία αφορά μόνιμη αλυσόδεση, αυτή πρέπει να διερευνάται ενδελεχώς και με ιδιαίτερη επιμέλεια, καθώς πρέπει να διακριβωθεί αν η πρόσδεση είναι μόνιμη ή προσωρινή προς αποφυγή λανθασμένων χειρισμών και ενεργειών, καθώς μόνο η μόνιμη αλυσόδεση αποτελεί τιμωρητέα πράξη. Η ίδια συνθήκη ισχύει και για την παραμονή ενός ζώου σε βεράντα διαμερίσματος.

β) Ηλεκτρονική σήμανση ζώου συντροφιάς (αρ. 9 του ν. 4830/2021)

Ο ιδιοκτήτης ενός σκύλου ή γάτας είναι υποχρεωμένος να προβεί στην ηλεκτρονική σήμανσή του καθώς και στην καταχώρισή του στο Ε.Μ.Ζ.Σ.. Οι

υπάλληλοι που θα κληθούν να διενεργήσουν σχετικό έλεγχο, ενδείκνυται να κάνουν χρήση ανιχνευτή εντοπισμού ηλεκτρονικής σήμανσης (scanner), προς εξακρίβωση των εγγράφων που θα επιδείξει ο ιδιοκτήτης, ενώ σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διερευνάται αν έχει καταχωρισθεί η σήμανση στο Ε.Μ.Ζ.Σ., καθώς υπάρχει πλήθος περιπτώσεων που η εν λόγω ενέργεια δεν έχει πραγματοποιηθεί. Η μη σήμανση ή καταχώριση στο Ε.Μ.Ζ.Σ. επισύρει **μόνο** διοικητική κύρωση στον ιδιοκτήτη του ζώου. Η σήμανση θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί εντός δύο (2) μηνών από τη γέννηση του ή από την απόκτησή του από τον ιδιοκτήτη – ανάδοχο ζώου συντροφιάς. Τέλος σε περίπτωση μεταβολής στοιχείων που αφορούν τον ιδιοκτήτη ή το ζώο, θα πρέπει να ενημερώνεται σχετικώς το Ε.Μ.Ζ.Σ..

γ) Διατάραξη από δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς (αρ. 15 του ν. 4830/2021 και αρ. 2 Α.Δ. 3/1996)

Το εν λόγω ζήτημα, αποτελεί ίσως το πιο συνηθισμένο περιεχόμενο καταγγελιών, γεγονός το οποίο, ασφαλώς δεν πρέπει να οδηγεί σε εφησυχασμό κατά το χειρισμό τους. Απεναντίας, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, ορισμένες φορές εμφανίζονται παράμετροι που δυσχεραίνουν την επίλυση του περιστατικού (π.χ. ο ιδιοκτήτης απουσιάζει από την οικία ενώ ο σκύλος διαταράσσει ή δεν αναγράφονται στοιχεία στο κουδούνι και καθυστερεί ο εντοπισμός του), ενώ ταυτόχρονα οι περίοικοι που βιώνουν την κατάσταση, προβαίνουν σε διαρκείς καταγγελίες και διαμαρτυρίες στην οικεία Αστυνομική Υπηρεσία, τόσο για την ψυχική ταλαιπωρία που υφίστανται, όσο και λόγω της αγωνίας τους για την τύχη της υγείας του ζώου.

Σαφώς, σε ένα περιστατικό διατάραξης, λόγω του έντονου και συνεχούς γαυγίσματος σκύλου, οι επιληφθέντες αστυνομικοί οφείλουν να διερευνούν την αιτία που προκαλεί την επαναλαμβανόμενη ανησυχία και δυσφορία στο ζώο, καθώς δεν αποκλείεται να διαπιστώσουν πως πιθανόν συνδέεται με παθητική κακοποίηση (π.χ. το ζώο είναι ισχνό - σκελετωμένο και γίνεται προφανές πως δεν σιτίζεται επαρκώς ή βρίσκεται εκτεθειμένο στις καιρικές συνθήκες ή παρότι διαθέτει βιβλιάριο υγείας, έχει κάποιο τραύμα ή ασθένεια και η περίθαλψή του καθυστερεί).

Στο άρθρο 15 του ν. 4830/2021 ρυθμίζεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες, υπό αυστηρούς όρους προκειμένου να διασφαλίζονται οι κανόνες ευζωίας τους, καθώς και η τήρηση των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας. Η παραβίαση των προαναφερόμενων διατάξεων επισύρει/επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις (500 €), σύμφωνα με την περίπτωση 26 του άρθρου 35 του ίδιου νόμου. Παράλληλα τύχει εφαρμογής και το άρθρο 2 παρ. 3 της υπ' αριθ. 3/1996 Αστυνομικής Διάταξης: «οι κάτοχοι κατοικίδιων ζώων ή πτηνών υποχρεούνται όπως λαμβάνουν κάθε πρόσφορο μέτρο, ώστε αυτά να μην διαταράσσουν με οποιοδήποτε τρόπο την ησυχία των περιοίκων», η παραβίαση της οποίας διώκεται σε βαθμό πλημμελήματος.

δ) Τροχαία ατυχήματα με ζώα (αρ. 24 του ν. 4830/2021)

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 3 του ν. 4830/2021, προβλέπεται ότι: «σε περίπτωση τραυματισμού ζώου σε τροχαίο ατύχημα, ο υπαίτιος της πράξης αυτής υποχρεούται να ειδοποιήσει άμεσα τον οικείο Δήμο ή την Ελληνική Αστυνομία, προκειμένου να παρασχεθεί στο τραυματισμένο ζώο η απαραίτητη κτηνιατρική φροντίδα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του οικείου δήμου». Στην περίπτωση που ο υπαίτιος δεν προβεί στην ανωτέρω ενέργεια και εγκαταλείψει το τραυματισθέν ζώο, προβλέπεται **μόνο** διοικητική κύρωση.

Ταυτόχρονα, το αστυνομικό προσωπικό που επιλαμβάνεται, θα πρέπει να διερευνά, αν στην εν λόγω πράξη που επέφερε τον τραυματισμό του ζώου, συντρέχει το στοιχείο του δόλου, καθώς σε θετική περίπτωση, προκύπτει και ποινική ευθύνη για τον οδηγό.

ε) Κακοποίηση - θανάτωση ζώων (αρ. 24 του ν. 4830/2021)

Πρόκειται για την πιο σοβαρή κατηγορία αδικήματος, με την οποία έρχονται αντιμέτωποι οι αστυνομικοί υπάλληλοι. Τα αδικήματα αυτού του είδους απασχολούν τις ελεγκτικές Αρχές ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ενώ λόγω του αντίκτυπού τους, αποκτούν μεγάλη δημοσιότητα. Συχνά παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσχέρειες στη διαλεύκανσή τους, καθώς σε πολλές

περιπτώσεις ο δράστης είναι άγνωστος, ενώ επιπλέον υπάρχει απροθυμία – φόβος των μαρτύρων να καταθέσουν.

Οι αστυνομικοί υπάλληλοι οφείλουν σε κάθε καταγγελία ή υπόνοια διάπραξης τέτοιου είδους εγκληματικής ενέργειας, να προβούν άμεσα και με ιδιαίτερη επιμέλεια, σε ενέργειες - πράξεις με σκοπό την συλλογή των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων και την παραπομπή του δράστη στη δικαιοσύνη.

Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες ενέργειες:

- α) Διενέργεια αυτοψίας στον τόπο του εγκλήματος.
- β) Αναζήτηση - εύρεση μαρτύρων και λήψη μαρτυρικών καταθέσεων.
- γ) Αίτημα για διενέργεια πραγματογνωμοσύνης στο ζώο (νεκροψία-νεκροτομή, τοξικολογικές/ιστολογικές εξετάσεις) από την αρμόδια κτηνιατρική Αρχή.
- δ) Αναζήτηση και αξιοποίηση τυχόν βιντεοληπτικού ή φωτογραφικού υλικού.
- ε) Κατάσχεση πειστηρίων και αποστολή για εξέταση. Σε περίπτωση καταγγελίας για δηλητηριασμένες τροφές - φύλες, η ύποπτη τροφή αποστέλλεται για τοξικολογική ανάλυση.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι οι εν λόγω ενέργειες θα πρέπει να πραγματοποιηθούν χωρίς χρονοτριβή, καθώς η καθυστέρηση μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια κρίσιμων στοιχείων, η απώλεια των οποίων μπορεί να δυσχεράνει σημαντικά την ανακριτική διαδικασία.

στ) Μεταφορά με όχημα (αρ. 17 του ν. 4830/2021)

Οι σκύλοι και οι γάτες που μετακινούνται στο εσωτερικό της Χώρας πρέπει να έχουν εμβολιαστεί κατά του ιού της λύσσας πριν από τη μετακίνηση. Απαγορεύεται η μετακίνηση ζώων που δεν έχουν εμβολιαστεί κατά του ιού της λύσσας, εκτός εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι υγείας, σύμφωνα με γνωμάτευση πιστοποιημένου κτηνιάτρου. Η κατώτατη ηλικία στην οποία μπορεί να εμβολιαστεί το ζώο κατά του ιού της λύσσας είναι οι δώδεκα (12) εβδομάδες.

Τονίζεται ότι, απαγορεύεται η μεταφορά ζώων συντροφιάς στον χώρο αποσκευών σε λεωφορεία των ΚΤΕΛ, τουριστικών και άλλων λεωφορείων. Υπαίτιοι τέλεσης της ανωτέρω παράβασης είναι τόσο ο κάτοχος του ζώου όσο και ο ιδιοκτήτης και ο οδηγός του μεταφορικού μέσου, εκτός αν ο ιδιοκτήτης

ή ο οδηγός του μεταφορικού μέσου δεν ήταν σε θέση να γνωρίζουν την τέλεση της παράβασης.

Σχετική με την προστασία κατά τη μεταφορά ζώντων ζώων τους θερινούς μήνες τυγχάνει η υπ' αριθ. 1090/177723 από 24-6-2022 Εγκύκλιος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Σημειώνεται ότι η ανωτέρω Εγκύκλιος επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και αναρτάται στην ιστοσελίδα του εν λόγω Υπουργείου <https://www.minagric.gr>.

Αναφορικά με τη χρήση κουτιών μεταφοράς κυνηγετικών σκύλων σε οχήματα, αυτή υπό προϋποθέσεις **επιτρέπεται** σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 7 του ν. 4830/2021 «*Τα μέσα μεταφοράς του κυνηγετικού σκύλου είναι κατάλληλα με επαρκή χώρο, φωτισμό και αερισμό και να ικανοποιούν τις φυσιολογικές ανάγκες του ζώου*» και ελλείψει άλλης ειδικότερης διάταξης. Εν προκειμένου η τοποθέτηση των εν λόγω κουτιών στο όχημα θα πρέπει γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 5209/2025. Για τις σχετικές, δε, παραβάσεις που αφορούν φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές, περί αυτών διατάξεις, του ν. 3446/2006 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

ζ) Παραστάσεις - εκδηλώσεις με συμμετοχή ζώων (αρ. 23 του ν. 4830/2021)

Η συμμετοχή ζώων σε κάθε είδους θεάματα, παραστάσεις και άλλες συναφείς δραστηριότητες απαγορεύεται αυστηρώς από την κείμενη νομοθεσία όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 23 του ν. 4830/2021. Από την ανωτέρω απαγόρευση εξαιρούνται, μεταξύ άλλων, οι εκδηλώσεις που γίνονται στο πλαίσιο τήρησης λαϊκών και τοπικών παραδόσεων, καθώς και οι παραστάσεις ιππικής δεξιοτεχνίας και διεξαγωγής αθλημάτων ιππασίας υπό την προϋπόθεση χορήγησης σχετικής άδειας από την οικεία δημοτική Αρχή. Επιπλέον απαγορεύεται οποιαδήποτε υπαίθρια δημόσια έκθεση ζώων που έχει σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους.

Ιδίως ως προς το ζήτημα των παρουσιάσεων νόμιμα κατεχόμενων ζώων άγριας πανίδας (αετοί, γεράκια κ.α.) από τους πιστοποιημένους χειριστές τους και στο ερώτημα αν η εν λόγω «παρουσίαση» εμπίπτει στον όρο της

παράστασης, έχει εκδοθεί σχετική γνωμοδότηση από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (50/2023), η οποία και αποσαφηνίζει το καθεστώς που ισχύει. Σύμφωνα με το σκεπτικό της εν λόγω γνωμοδότησης, στην έννοια των «κάθε είδους παραστάσεων» του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4830/2021, δεν εμπίπτουν οι «παρουσιάσεις» νόμιμα κατεχόμενων ζώων άγριας πανίδας στο κοινό, υπό την προϋπόθεση τα ζώα να βρίσκονται στη φυσική τους στάση, να πραγματοποιούν κινήσεις απαραίτητες για την καλή φυσική και ψυχική τους κατάσταση (και όχι προς τέρψη του κοινού) και να εκφράζουν φυσιολογικές για το είδος τους συμπεριφορές, χωρίς να συμμετέχουν με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε σκοπό σε κάθε είδους θέαμα ή άλλη συναφή δραστηριότητα υπό ανθρώπινη καθοδήγηση που θα υποδήλωνε ότι έχει προηγηθεί παραβίαση των όρων ευζωίας τους για να ανταποκριθούν στις ανάγκες του θεάματος, αφού κάτι τέτοιο θα έπαυε να αποτελεί «παρουσίαση». Οι εν λόγω «παρουσιάσεις» μπορούν να πραγματοποιηθούν στους χώρους που ορίζονται στο άρθρο 16 του ν. 4830/2021, καθώς και σε άλλους χώρους και υποδομές, όπως, ενδεικτικά, πάρκα, κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου, βοτανικοί κήποι και άλλες νόμιμα λειτουργούσες ιδιωτικές εγκαταστάσεις, με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, ιδίως, ως προς τη διοίκηση και διαχείριση των χώρων αυτών και ως προς τα είδη ζώων άγριας πανίδας που επιτρέπεται να παρουσιάζονται σε αυτούς.

η) Εκτροφή - αναπαραγωγή ζώων συντροφιάς (αρ. 8 του ν. 4830/2021)

Σε περίπτωση καταγγελίας για παράνομη εκτροφή ή αναπαραγωγή ζώου συντροφιάς, διερευνάται αν υφίσταται πιστοποιημένη επιχείρηση εκτροφής και αναπαραγωγής και σε αρνητική περίπτωση αναζητάται αν έχει ληφθεί άδεια από την αρμόδια κατά περίπτωση Υπηρεσία (Κυνολογικός Όμιλος Ελλάδας, Σύλλογος Ερασιτεχνών Εκτροφέων Σκύλων Ελλάδας, Ελληνικός Όμιλος Γάτας, Σύλλογος Εκτροφέων Γάτας Ελλάδος, Πενταμελή Επιτροπή Δήμου) που να νομιμοποιεί την συγκεκριμένη αναπαραγωγή. Η μη συνδρομή των ανωτέρω διατάξεων επισύρει **μόνο** διοικητική κύρωση για τον παραβάτη.

Τέλος απαγορεύονται, ανεξαιρέτως, όλες οι διαδικτυακές, έντυπες ή άλλες αγγελίες για «ζευγάρωμα» ζώων συντροφιάς.

θ) Προστασία ζώων εργασίας (αρ. 1 και 2 του ν. 1197/1981 και αρ. 2 του ν. 4830/2021)

Όπως είναι ευρέως γνωστό, υπάρχει μεγάλος αριθμός καταγγελιών, ιδίως τους θερινούς μήνες και σε νησιωτικές περιοχές, για κακομεταχείριση ιπποειδών και λοιπών ζώων εργασίας, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις αναγκάζονται να εργάζονται υπό υψηλές θερμοκρασίες, ενώ επιπλέον φορτώνονται με φορτία υπερβολικού βάρους.

Ο ν. 1197/1981 περιλαμβάνει γενικές διατάξεις που αφορούν την προστασία των ζώων εργασίας, ενώ επιπλέον με εγκύκλιους που εκδίδει κατά καιρούς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης (σχετ. 1837/108300 από 02/08/2018 και 1041/220058 από 11/07/2023) ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα. Η παραβίαση των ανωτέρω διατάξεων επιφέρει ποινικές κυρώσεις.

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση κακοποίησης ζώων εργασίας, έχουν ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 24 ν. 4830/2021. Τέλος, όταν για την διαπίστωση της παράβασης απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις, οι αστυνομικοί υπάλληλοι οφείλουν να ζητήσουν τη διενέργεια κτηνιατρικής πραγματογνωμοσύνης από αρμόδιο υπάλληλο - κτηνίατρο της οικίας δημοτικής ή περιφερειακής Αρχής.

ι) Σίτιση αδέσποτων και διαχείριση από ιδιώτες (αρ. 10 του ν. 4830/2021)

Την ευθύνη για τη φροντίδα των αδέσποτων ζώων έχουν οι δήμοι, οι οποίοι οφείλουν να δημιουργήσουν σημεία παροχής τροφής και νερού για τα ζώα αυτά. Η παροχή τροφής, νερού και ιατροφαρμακευτικής φροντίδας σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς από φιλόζωους πολίτες επιτρέπεται, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καθαριότητας και υγιεινής για όλους, καθώς και οι κανόνες ευζωίας των ζώων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες πολίτες σιτίζουν ζώα (κυρίως γάτες) έξωθεν ή ακόμα και σε προαύλιους χώρους

της οικίας τους. Στις περιπτώσεις αυτές εφίσταται η προσοχή όπως, τυχάνει εφαρμογής η προαναφερθείσα διάταξη, εφόσον πράγματι πρόκειται για αδέσποτο και όχι για δεσποζόμενο ζώο, γεγονός το οποίο δύναται να προκύπτει κατόπιν αξιολόγησης των εκάστοτε πραγματικών περιστατικών.

4. ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ

4.1 Προσωρινή αφαίρεση ζώων συντροφιάς (αρ. 24 του ν. 4830/2021)

Με γνώμονα το συμφέρον του ζώου, ο αρμόδιος εισαγγελέας δύναται να αφαιρεί προσωρινά ή οριστικά το ζώο συντροφιάς ή ζώο άλλης κατηγορίας από την κατοχή του παραβάτη των περ. ε' και ζ' της παρ. 1 του άρθρου 9 και του άρθρου 24 του ν. 4830/2021 και το ζώο παραδίδεται σε καταφύγιο αδέσποτων ζώων.

Σημειώνεται ότι σε **εξαιρετικές** καταστάσεις προσωρινή αφαίρεση **ζώου συντροφιάς** μπορούν να διατάξουν και οι υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας. Η εν λόγω ανακριτική πράξη δεν θα πρέπει να εκτελείται καταχρηστικά από τους αστυνομικούς υπαλλήλους, καθώς πρόθεση του νομοθέτη δεν είναι να υποκαταστήσει το έργο των Εισαγγελικών Αρχών, αλλά να επιλύσει καταστάσεις όπου υπάρχει αδυναμία επικοινωνίας με τις ανωτέρω Αρχές και από την χρονοτριβή μπορεί να υπάρξει σοβαρός κίνδυνος για την υγεία του ζώου συντροφιάς. Σε κάθε περίπτωση που ο εισαγγελικός λειτουργός κρίνει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για αφαίρεση του ζώου συντροφιάς, δεν μπορεί να εφαρμοστεί η ανωτέρω διάταξη.

4.2 Λήψη γενετικού υλικού (αρ. 14 του ν. 4830/2021)

Γνωρίζεται ότι, από 21-12-2023 λειτουργεί το Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς (Ε.Φ.Α.Γ.Υ.Ζ.Σ.), το οποίο εδρεύει στην Ακαδημία Αθηνών. Στο εργαστήριο αυτό δύναται οι Αστυνομικές Υπηρεσίες να αποστέλλουν δείγματα γενετικού υλικού ζώων συντροφιάς, με

σκοπό την ταυτοποίηση γεννητόρων εγκαταλελειμμένων, νεκρών ή κακοποιημένων ζώων συντροφιάς. Η διαδικασία λήψης του γενετικού υλικού πραγματοποιείται σύμφωνα με τα ορισθέντα στην υπ' αριθ. 31932 από 10/04/2023 απόφαση κ. Υπουργού Εσωτερικών. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται κατά τη συντήρηση και μεταφορά των δειγμάτων, προκειμένου αυτά να μην αλλοιωθούν - καταστραφούν, μέχρι την παραλαβή τους από το ανωτέρω Εργαστήριο.

5. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ - ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Η συμπεριφορά μας προς τα ζώα αποτελεί καθρέφτη του πολιτισμικού επιπέδου της κοινωνίας μας. Η προστασία τους αποτελεί προτεραιότητα για την ελληνική έννομη τάξη, όπως προκύπτει και από τις νομοθετικές διατάξεις που αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι αστυνομικοί υπάλληλοι που επιλαμβάνονται, οφείλουν να επιδεικνύουν επαγγελματισμό και εγρήγορση και να μην αντιμετωπίζουν τα εν λόγω περιστατικά με αδιαφορία και παθητικότητα. Προς την κατεύθυνση αυτή, απαιτείται συνεχής ενημέρωση για τις τυχόν αλλαγές - τροποποιήσεις της κείμενης νομοθεσίας και εντατικοποίηση της ήδη καταβληθείσας προσπάθειας από το αστυνομικό προσωπικό.

6. ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΚΥΡΩΣΕΙΣ
Παραβίαση κανόνων ευζωίας ζώων συντροφιάς	α) Άρθρο 2 παρ. 2 β) Άρθρο 9 παρ. 1 περ. ε' του ν. 4830/2021	α) Διοικητικό πρόστιμο 1.000€ [άρθρο 35, α/α 1] β) Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 1.000€ [άρθρο 35, α/α 18]
Διατήρηση περισσότερων από τριών (3) σκύλων ή γατών σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, όπου ο κανονισμός απαγορεύει τη διατήρηση περισσότερων	Άρθρο 15 παρ. 3 του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 500€ ανά ζώο [άρθρο 35, α/α 26]
Παράλειψη σήμανσης σκύλου ή γάτας και καταχώρησης στο Ε.Μ.Ζ.Σ.	Άρθρο 9 παρ. 1 περ. β' του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 300€ [άρθρο 35, α/α 16]
Αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης του σκύλου	Άρθρο 9 παρ. 5 του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 3.000€ [άρθρο 35, α/α 23]
Παράλειψη ετήσιου εμβολιασμού (όπου αυτό προβλέπεται), ή της απαραίτητης κτηνιατρικής εξέτασης	Άρθρο 9 παρ. 1 περ. δ' του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 1.000€ [άρθρο 35, α/α 18]
Διατάραξη από δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς	Άρθρο 15 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4830/2021, σε συνδυασμό με άρθρο 2 παρ. 3 της Α.Δ. 3/1996	Πλημμέλημα (Α.Δ. 3/96) + Διοικητικό πρόστιμο 500€ [άρθρο 35, α/α 26]
Μη καθαρισμός του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου	Άρθρο 9 παρ. 1 περ. η' του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 100€ [άρθρο 35, α/α 20]
Παράλειψη τήρησης των κανόνων για τον ασφαλή περίπατο του σκύλου	Άρθρο 9 παρ. 3 περ. α' και γ' του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 100€ [άρθρο 35, α/α 21]
Εγκατάλειψη ζώου συντροφιάς	α) Άρθρο 9 παρ. 1 περ. ζ' του ν.	α) Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο

	4830/2021 β) Άρθρο 24 παρ. 1 περ β' του ν. 4830/2021	5.000 – 15.000€ [άρθρο 35, α/α 43] β) Κακούργημα + Διοικητικό πρόστιμο 30.000 – 50.000€ [άρθρο 35, α/α 44]
Εγκατάλειψη ζώου εργασίας ή εκτροφής	Άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 1197/1981	Πλημμέλημα
Εγκατάλειψη τραυματισμένου ζώου μετά από τροχαίο ατύχημα	Άρθρο 24 παρ. 3 του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 500€ [άρθρο 35, α/α 45]
Παράνομη εκτροφή και αναπαραγωγή ζώων συντροφιάς	Άρθρο 8 παρ. 1 έως 9 κατά περίπτωση του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο [άρθρο 35, α/α 5 έως 10]
Διαδικτυακή, έντυπη ή άλλη αγγελία για «ζευγάρι» ζώων συντροφιάς	Άρθρο 8 παρ. 11 του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 1.000€ [άρθρο 35, α/α 14]
Διαδικτυακή, έντυπη ή άλλη αγγελία για πώληση σκύλων και γατών ή υιοθεσία τους, εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία	Άρθρο 8 παρ. 12 και 13 αντίστοιχα του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 1.000€ [άρθρο 35, α/α 14]
Έκθεση σκύλων και γατών σε καταστήματα πώλησης ζώων συντροφιάς (pet shop)	Άρθρο 8 παρ. 10 περ. δ' του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα
Οι κληρώσεις, λοταρίες και διαγωνισμοί με έπαθλο ζώα συντροφιάς	Άρθρο 23 παρ. 10 του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 10.000€ ανά ζώο [άρθρο 35, α/α 40]
Παράνομη εμπορία ζώου συντροφιάς	Άρθρο 34 παρ. 1 του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα
Διοργάνωση έκθεσης με ζώα συντροφιάς χωρίς άδεια	Άρθρο 22 παρ. 1 του ν. 4830/2021	Διοικητικό πρόστιμο 5.000€ ανά ημέρα εκδήλωσης [άρθρο 35, α/α 34]
Χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους	Άρθρο 23 παρ. 3 του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 10.000€ ανά ζώο [άρθρο 35, α/α 40]
Συμμετοχή ζώου σε παράσταση και κάθε είδους θεάματα εκτός των εξαιρέσεων που προβλέπονται από τη νομοθεσία	Άρθρο 23 παρ. 1 και 2 ν. 4830/2021	α) Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 30.000€ ανά ζώο [άρθρο 35, α/α 38]

		β) Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 20.000€ ανά ζώο [άρθρο 35, α/α 39]
Μεταφορά ζώου συντροφιάς σε όχημα δίχως να πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις	Άρθρο 17 παρ. 1, 2, 3 και 4, κατά περίπτωση του ν. 4830/2021	α) Διοικητικό πρόστιμο (Άρθρο 17 παρ. 1, 2, 3) 500€ ανά ζώο [άρθρο 35, α/α 27] β) Διοικητικό πρόστιμο (Άρθρο 17 παρ. 4) 300€ ανά ζώο [άρθρο 35, α/α 28]
Κακοποίηση, βάνανση μεταχείριση, πρόκληση σωματικής βλάβης σε ζώο	Άρθρο 24 παρ. 1 περ. α' του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 5.000 – 15.000€ [άρθρο 35, α/α 43]
Θανάτωση ή βασανισμός ενός ζώου	Άρθρο 24 παρ. 1 περ. β' του ν. 4830/2021	Κακούργημα + Διοικητικό πρόστιμο 30.000 – 50.000€ [άρθρο 35, α/α 44]
Δραστικός μη ιατρογενής περιορισμός κίνησης ενός ζώου (παστούρωμα)	Άρθρο 24 παρ. 1 περ. α' του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 5.000 – 15.000€ [άρθρο 35, α/α 43]
Χρήση μη επιτρεπτών μεθόδων εκπαίδευσης	Άρθρο 24 παρ. 1 περ. α' του ν. 4830/2021	Πλημμέλημα + Διοικητικό πρόστιμο 5.000 – 15.000€ [άρθρο 35, α/α 43]
Χρήση ζώου σε κυνομαχίες και κάθε είδους μάχη μεταξύ ζώων	Άρθρο 24 παρ. 1 περ. β' του ν. 4830/2021	Κακούργημα + Διοικητικό πρόστιμο 30.000 – 50.000€ [άρθρο 35, α/α 44]

* Οι παραβάσεις που αναγράφονται στον ανωτέρω Πίνακα, είναι ενδεικτικές και δεν αποτελούν το σύνολο των παραβάσεων που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία.



* Το παρόν προορίζεται **αποκλειστικά και μόνο** για ενημέρωση και χρήση από το αστυνομικό προσωπικό, που εμπλέκεται με οποιονδήποτε τρόπο στην επιχειρησιακή ή/και προανακριτική διαχείριση των υποθέσεων παραβίασης της νομοθεσίας περί προστασίας ζώων.

* Δεν αναρτάται στο διαδίκτυο και δεν δημοσιεύεται.

*Οι περιγραφόμενες ενέργειες είναι ενδεικτικές. Για την παροχή περαιτέρω διευκρινήσεων ή πληροφοριών, αναφορικά με τη νομοθεσία ή/και τις ενδεδειγμένες ενέργειες, να πραγματοποιείται, ιεραρχικά, επικοινωνία με τις προϊστάμενες Υπηρεσίες και για τις δικονομικές ενέργειες με τον αρμόδιο Εισαγγελέα.